

Ümbrikupalkade küsimustiku kokkuvõte

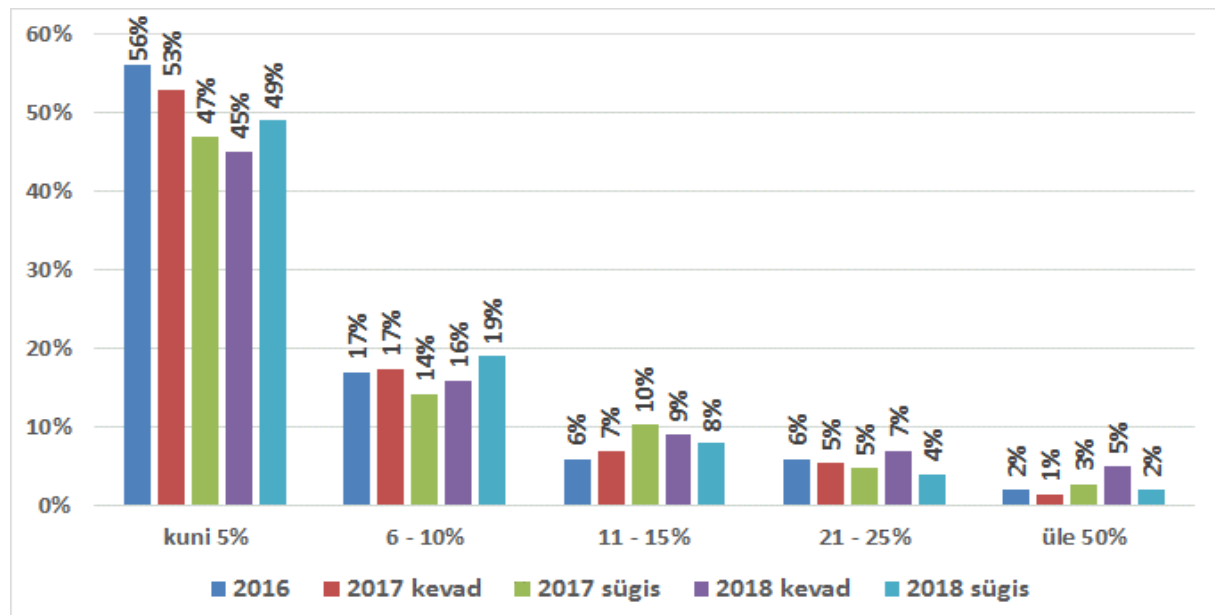
Võrdluse aluseks on võetud 2017. ning 2018. aasta kevadel ja sügisel korraldatud küsitlused, võimalusel on võrdlusesse lisatud ka 2016. aasta küsitluse tulemused, kui vastava aasta kohta konkreetse küsimuse kohta vastus kasutada oli. Oluline on märkida, et viimasele küsimustikule oli vastajaid tavapärasest vähem (140)¹, mis võib mingil määral vähendada tulemuste esinduslikkust.

SISUKORD

Kui suureks hindate ümbrikupalga osakaalu enda sektori ettevõtete poolt tehtud palga väljamaksetest kokku?	1
Millised on teie hinnangul ümbrikupalga osas kolm kõige probleemsemat sektorit?	3
Kui suureks hindate oma sektoris töötajate osakaalu, kes saavad töötasu täiesti "mustalt"?	4
Kui suureks hindate oma sektoris töötajate osakaalu, kes saavad töötasu osaliselt "mustalt"?	5
Milliseid meetmeid tuleks kasutusele võtta, et vähendada ümbrikupalkade maksmist?	6
Millised konkreetsed meetmed aitaksid vähendada ümbrikupalga maksmist?	7
Kas teie ettevõtte on valmis loobuma koostööpartnerist, kes maksab oma töötajatele ümbrikupalka? 8	

Kui suureks hindate ümbrikupalga osakaalu enda sektori ettevõtete poolt tehtud palga väljamaksetest kokku?

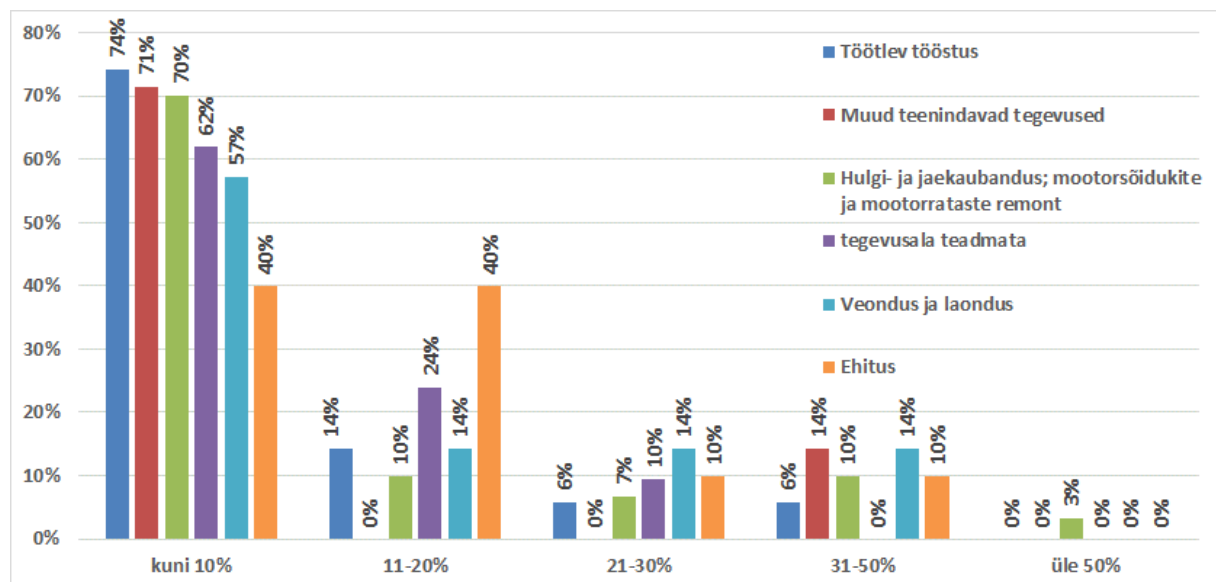
Võrreldes eelmise küsitlusega on positiivse ilminguna suurenenud vastanute osakaal, kes hindavad ümbrikupalga osakaalu oma sektori ettevõtete poolt tehtud palga väljamaksetest vahemikus 0-5% (joonis 1).

Joonis 1. Hinnanguline ümbrikupalga osakaal enda sektori ettevõtete poolt tehtud palga väljamaksetest

¹ Varasematel kordadel on vastanuid olnud reeglina rohkem kui 240

- 2018. aasta sügisel on vastupidiselt eelmiste küsitluste trendile suurenenud nende vastajate osakaal, kes hindavad enda sektori ettevõtete poolt makstud ümbrikupalga osakaalu madalamalt – nelja protsendipunkti võrra on kasvanud vastajate osakaal vahemikus „kuni 5%“ ja kolme protsendipunkti võrra vahemikus „6-10%“. Enim on langenud nende vastajate osakaal, kes hindavad ümbrikupalga osakaaluks „21-25%“ ning „üle 50%“ – mõlemal juhul on vastanute osakaal langenud kolme protsendipunkti võrra;
- Küsitlusele vastanud ettevõtjate arvu poolest suurimate sektorite vaates hindavad ümbrikupalga osakaalu väljamaksetest suurimaks veondus ja laondus ning tegevusala muud teenindavad tegevused. Mõlema tegevusala puhul hindas 29% vastanutest ümbrikupalga osakaaluks väljamaksetest suuremaks kui 20%. Varasematel kordadel kõige probleemsemaks hinnatud ehituse tegevusalal on vastav näitaja 20% (varasemalt oli näitaja üle 40%);
- Hulgi- ja jaekaubanduse puhul oli suurim nende vastanute osakaal (3%), kes hindas ümbrikupalga mahtu suuremaks kui 50% väljamaksetest (joonis 2). Eelmisel korral oli sama näitaja suurim töötleva tööstuse tegevusalal (7% vastanutest).

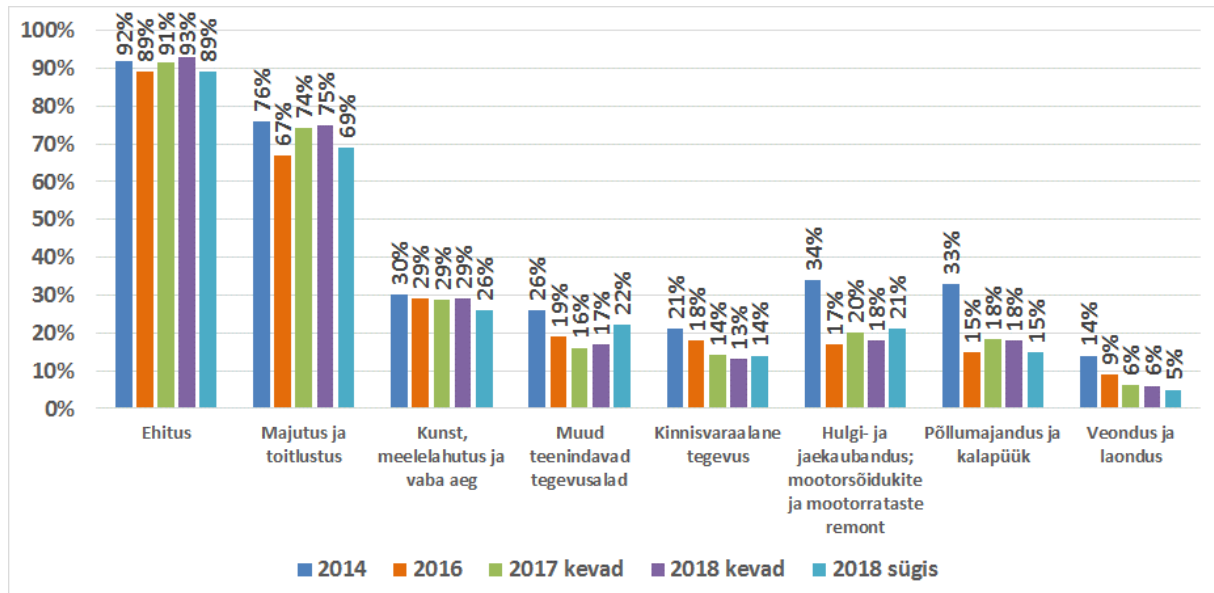

Joonis 2. Hinnanguline ümbrikupalga osakaal enda sektori² ettevõtete poolt tehtud palga väljamaksetest – sektori vaade

² Vaadeldud on ettevõtete arvu poolest suurimaid sektoreid, kus ettevõtteid rohkem kui 10

Millised on teie hinnangul ümbrikupalga osas kolm kõige probleemsemat sektorit?

Jätkuvalt peavad vastajad kõige probleemsemaks sektoriks ehitust, järgneb majutus ja toitlustus (joonis 3).

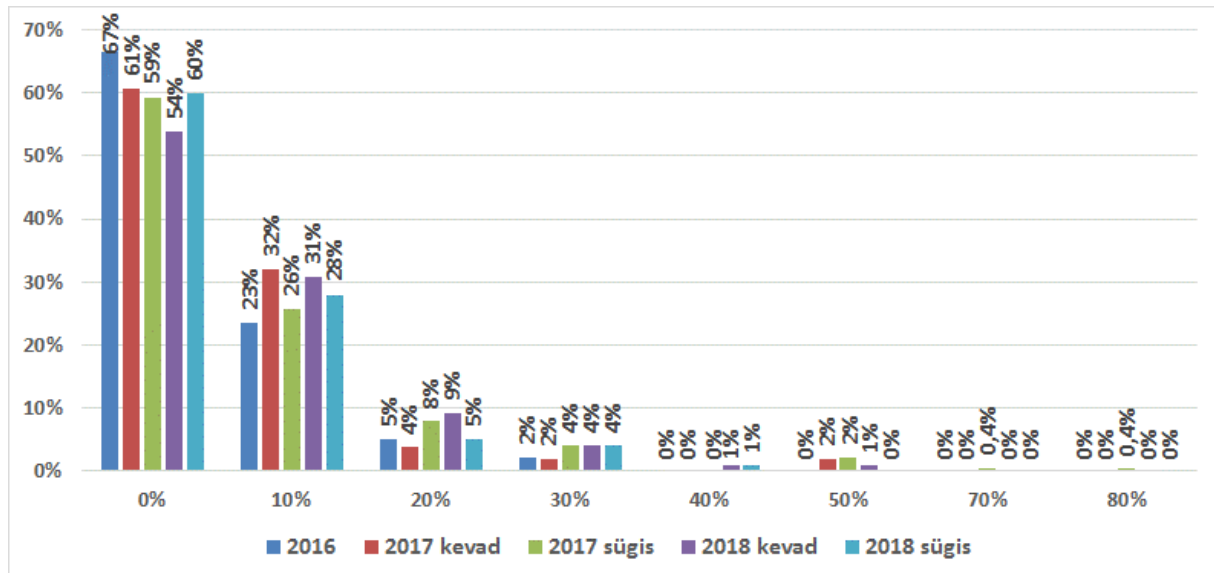

Joonis 3. Ümbrikupalga maksmise osas kolm kõige probleemsemat sektorit

- Kõige probleemsem sektor on vastanute hinnangul jätkuvalt ehitus, samas võrreldes eelmise küsitlusega on ehituse osakaal langenud nelja protsendipunkti võrra, jäädes läbi aastate madalaimale tasemele – 89%.
- Ehitusele järgnevad majutus ja toitlustus (69%, kukkudes aastas võrdluses kuue protsendipunkti võrra) ning kunst, meelelahutus ja vaba aeg (samuti languses, vastanute osakaal 26%).
- Suurimat kasvu on vastavalt viie ja kolme protsendipunkti võrra näidanud muud teenindavad tegevusalad (22%) ja hulgi- ja jaekaubandus (21%).

Kui suureks hindate oma sektoris töötajate osakaalu, kes saavad töötasu täiesti "mustalt"?

Pärast viimase küsitluse madalseisu on hakanud kasvama vastanute hulk, kelle hinnangul puuduvad nende sektoris täiesti „mustalt“ töötasu saavad töötajad (joonis 4).

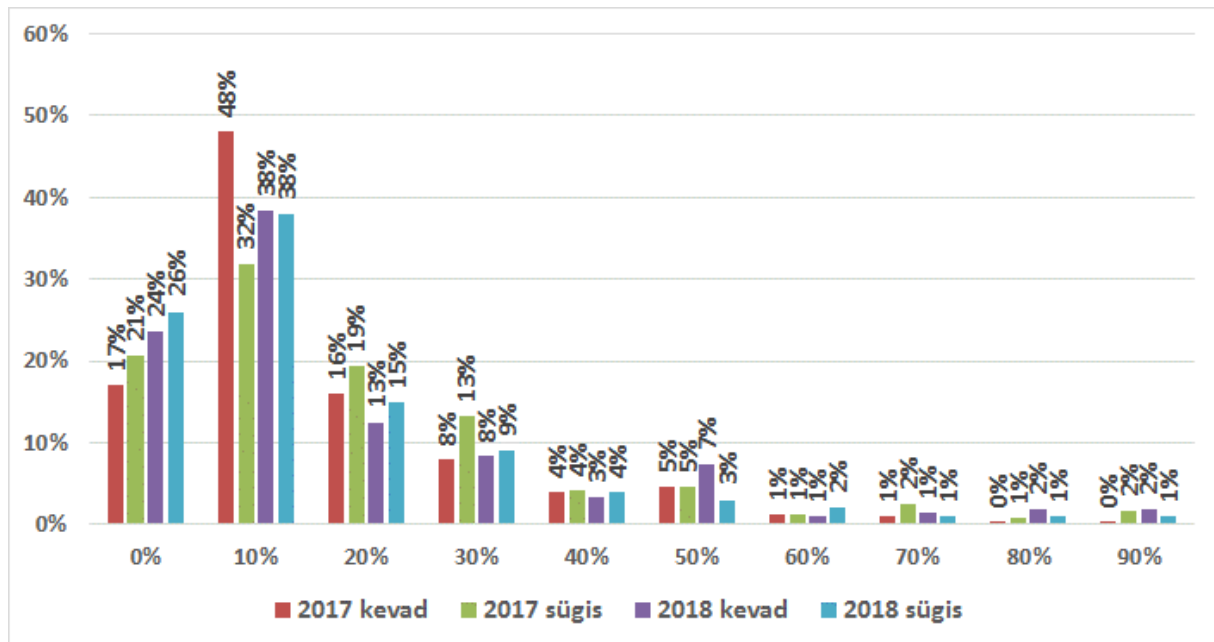

Joonis 4. Hinnanguline täiesti „mustalt“ töötasu saavate töötajate osakaal enda sektoris

- Võrreldes eelmise küsitlusega on kasvanud vastanute osakaal, kelle hinnangul nende sektoris puuduvad töötasu täiesti „mustalt“ saavad töötajad – kui eelmisel korral oli selliste vastajate osakaal 54%, siis sel korral 60%.
- Enim on vähenenud nende vastanute osakaal, kelle hinnangul moodustavad täiesti „mustalt“ töötasu saavad töötajad 20% kõikidest töötajatest – 2018. aasta sügisel 5%, kevadel 9% vastanutest.
- Suurematest sektoritest hindavad täiesti „musta“ tööjõu osakaalu kõrgeimaks ettevõtted, kes on jätnud tegevusala märkimata – 19% vastanutest hindab täiesti „musta“ tööjõu osakaaluks vähemalt 20% ja enam. Ehituse puhul arvab vaid 10% vastanutest, et „musta“ tööjõu osakaal ületab 20% piiri.

Kui suureks hindate oma sektoris töötajate osakaalu, kes saavad töötasu osaliselt "mustalt"?

Vähesel määral on kasvanud vastanute osakaal, kelle hinnangul osaliselt „mustalt“ töötasu saavate isikute maht jääb vahemikku 0-10% (joonis 5).

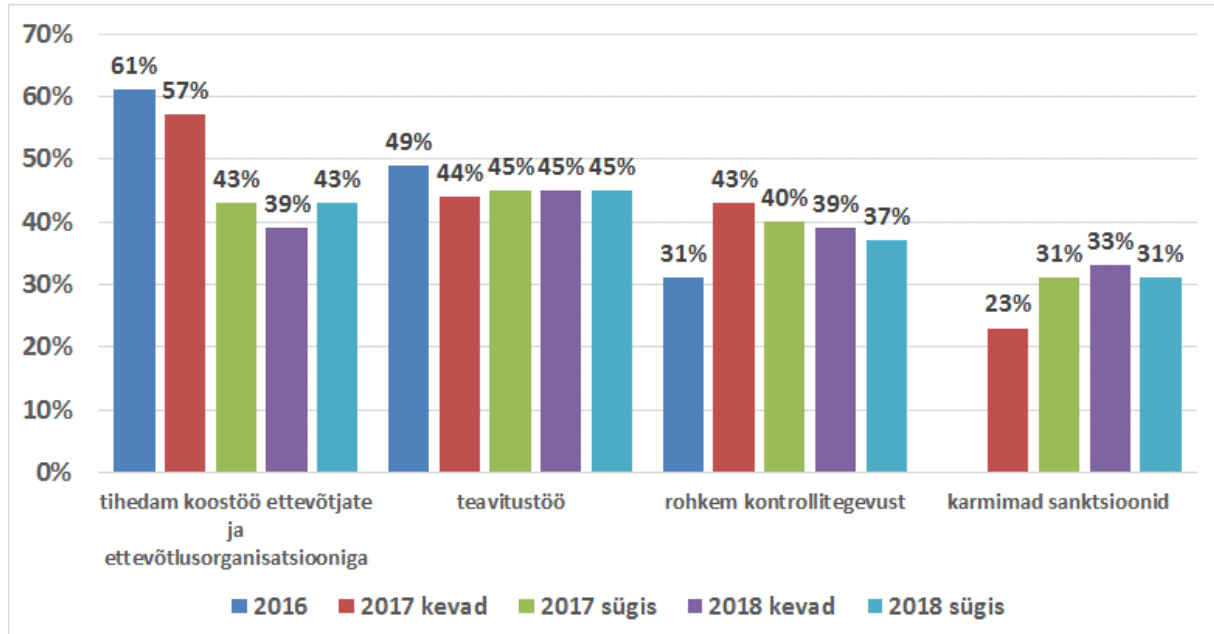

Joonis 5. Hinnanguline osaliselt „mustalt“ töötasu saavate töötajate osakaal enda sektoris

- Suurenenud on vastanute osakaal, kelle hinnangul on osaliselt „mustalt“ saavate töötajate osakaal vahemikus 0-10%, samal ajal vähenenud vastanute osakaal, kelle hinnangul on osaliselt „mustalt“ töötasu saavate töötajate osakaal 50%.
- Sektorite lõikes hindavad probleemi kõige tõsisemaks veondus ja laondus ning ehitus, kus vastavalt 90% ja 84% vastanutest hindab osaliselt „mustalt“ töötasu saavate isikute mahuks vähemalt 10% kõikidest töötajatest (ehituse puhul arvab 60% vastanutest, et osaliselt „mustalt“ töötasu saavate töötajate osakaal on vähemalt 30%).

Milliseid meetmeid tuleks kasutusele võtta, et vähendada ümbrikupalkade maksmist?

Ümbrikupalga vähendamise meetmete osas ei ole võrreldes viimase küsitlusega olulisi muutusi toimunud, väikeses kasvus on vaid tihedamat koostööd ootavate vastajate osakaal (joonis 6).

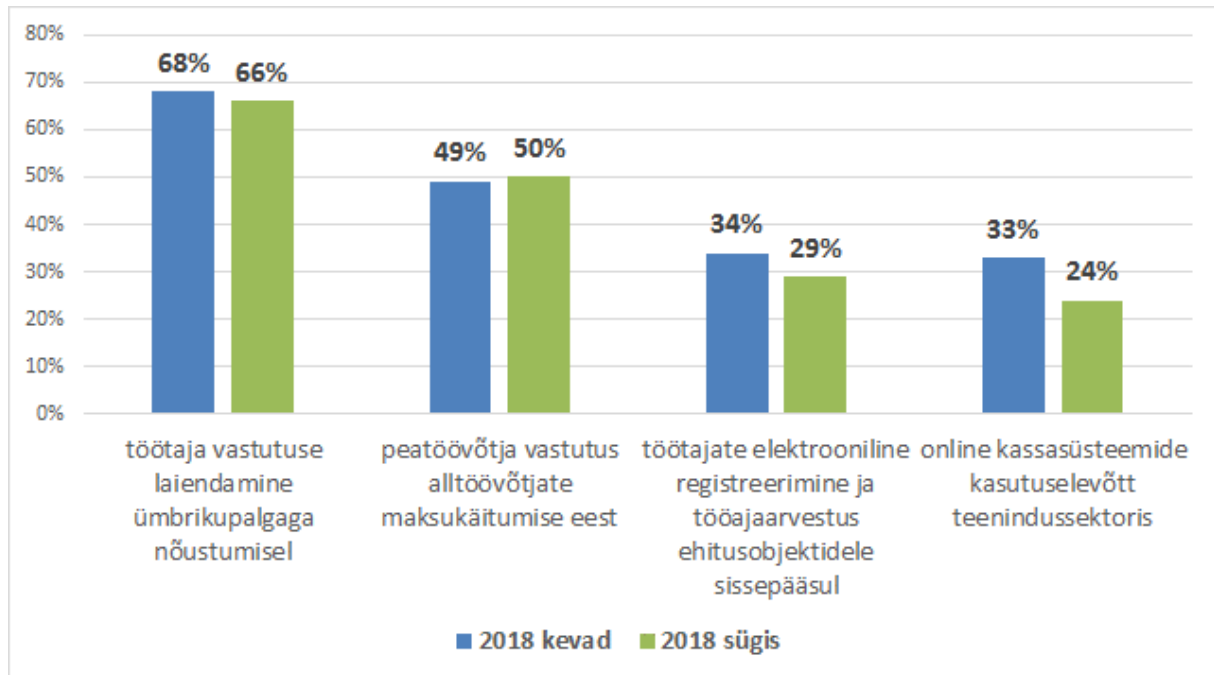
Joonis 6. Tõhusaimad meetmed ümbrikupalkade maksmise vähendamiseks³

- Ootus koostööle on vähesel määral kasvanud – kui viimases küsitluses pidas koostööd oluliseks meetmeks 43% vastanutest, siis eelmises küsitluses oli vastav näitaja 39%.
- Poolehoid karmimatele sanktsioonidele ning kontrollitegevuse suurendamisele on veidi langenud, mõlemal juhul kahe protsendipunkti võrra.

³ 2016. aasta küsitluste kohta ei ole kasutada andmeid, mis puudutavad küsimust meetmena karmimate sanktsioonide rakendamist

Millised konkreetsed meetmed aitaksid vähendada ümbrikupalga maksmist?

Võimalikest konkreetsetest meetmetest ümbrikupalga maksmise vastu võitlemisel pidasid vastajad jätkuvalt tõhusaimaks töötaja vastutuse laiendamist ümbrikupalgaga nõustumisel (joonis 7).

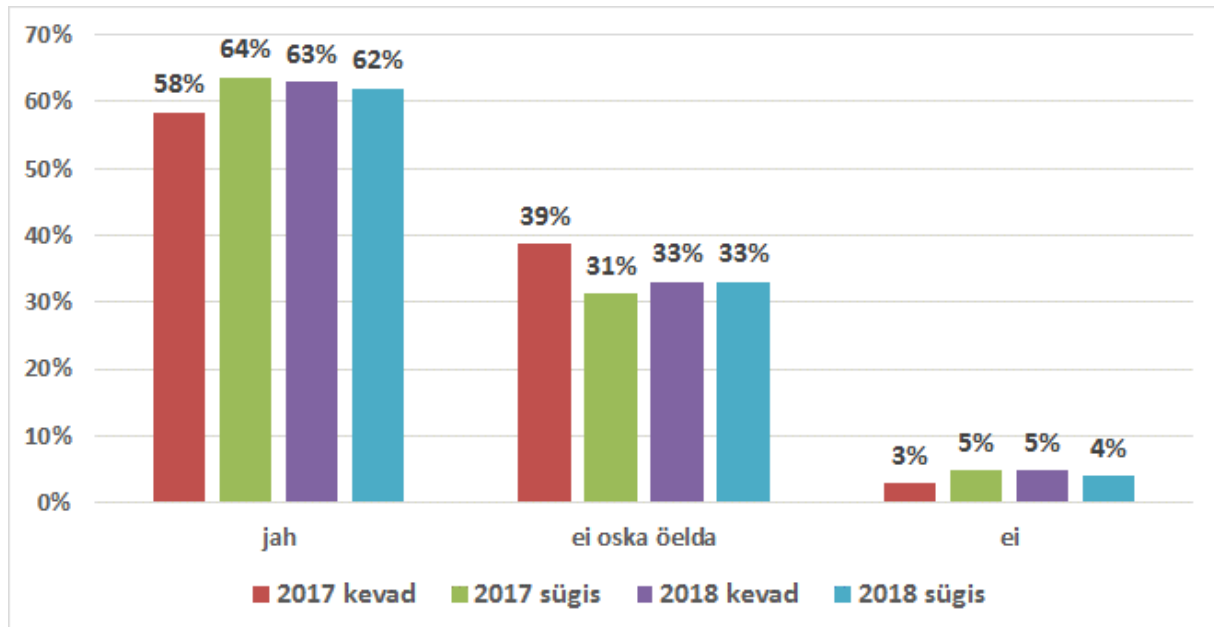

Joonis 7. Võimalikud uued meetmed ümbrikupalga maksmise vähendamiseks

- 66% küsitlusele vastanutest leidis, et töötaja vastutuse laiendamine ümbrikupalgaga nõustumisel oleks tõhus vahend probleemi vähendamiseks.
- Pooled vastajad peavad heaks meetmeks peatöövõtja vastutust alltöövõtjate maksukäitumise eest.

Kas teie ettevõtte on valmis loobuma koostööpartnerist, kes maksab oma töötajatele ümbrikupalka?

62% küsimustikule vastanutest oleks valmis loobuma koostööpartnerist, kes maksab oma töötajatele ümbrikupalka (joonis 8).

Joonis 8. Valmisolek loobuda oma töötajatele ümbrikupalka maksvast koostööpartnerist

- Võrreldes viimase küsitlusega ei ole praktiliselt muutusi toimunud, endiselt ligikaudu 2/3 vastajatest oleks valmis loobuma ümbrikupalka maksvast koostööpartnerist.